

GEMISTE KANS (9): DUURZAAM GELUK IN DIALOOG

DIRK COECKELBERGH (MEDESTICHTER VLAAMS NETWERK VOOR ZAKENETHIEK)

DE VORIGE EEUW IS VOORBIJ, ZOVEEL KANSEN ZIJN ER GEMIST

✓ *In vorige eeuw zijn de Vlaamse gezinnen veel rijker geworden. Wij zijn rijker geworden. De welvaart is in Vlaanderen de afgelopen eeuw enorm gestegen. Het is overbodig hier naar statistieken te grijpen over huizenbezit, inkomsten per gezin, gemiddeld aantal jobs per gezin, gemiddeld aantal wagens of badkamers, gemiddeld aantal vierkante meters per woning e.d. We weten allemaal dat we er beter op geworden zijn.*

Maar we hebben vorige eeuw de trein naar meer geluk gemist. De statistieken inzake geluk (subjectieve perceptie op basis van bevraging van respondenten) wijzen er immers op dat het 'gelukkig zijn' van de gemiddelde Vlaming naar beneden gaat. We volgen daarin de evolutie in de VSA en in andere Europese landen: we zijn er, ondanks alle materiële welvaart, niet gelukkiger op geworden. Bepalende factoren ter zake, zo blijkt uit onderzoek, zijn de volgende. We hebben ons geloof verloren (en er geen echt nieuw geloof voor in de plaats gevonden). Velen van ons zijn hun sociale integratie-assen kwijtgeraakt (man, vrouw, kinderen, gezin in het algemeen) en hebben er niets voor in de plaats kunnen stellen. De deelname aan het politieke leven, op het werk of in het verenigingsleven ging voor een deel van ons achteruit of veranderde van aard en werd niet gecompenseerd. We leven wel (veel) langer dan vroeger, maar zijn gemiddeld langer ziek en nieuwe types van beschavingsziekten (kanker, aids e.d.) bedreigen, naast het verkeer, onze fysische en psychische gezondheid, meer dan ooit.

Ook onze solidariteit is er verschrikkelijk op achteruit gegaan. In de rijkere landen is de kloof tussen rijk en arm alleen maar groter geworden. In België stijgt sinds het midden van de jaren tachtig het aantal armen en de cijfers in landenkoplopers inzake westers denken (zoals de VSA) zijn alarmerend hoog. In veel ontwikkelingslanden is het reëel inkomen zelfs gedaald, bepaalde ziekten teisteren grote delen van de wereld, oorlogen zijn er begonnen en zullen er misschien nooit meer stoppen... en wij blijven eigenlijk maar langs de zijlijn staan. De *fair trade* is een marginaal verschijnsel gebleven. Als we de belastingevolutie in Vlaanderen gedurende de laatste dertig jaar van vorige eeuw bekijken, stellen we vast dat vooral de inkomsten uit arbeid hoger belast en de inkomsten van bedrijven en van vermogens relatief ontlast werden. Mattheus is nog lang niet dood, integendeel, hij leidt het schouwtoneel...

We zijn (gelukkig?) wel rijk, maar lieten kansen liggen om ons eigen gelukkig-zijn en dat van de zwaksten te verrijken.

✓ *Onze Vlaamse bedrijven hebben zich geïndustrialiseerd, gemechaniseerd, geautomatiseerd, geëuropeaaniseerd en vervolgens gemondialiseerd en geglobaliseerd. Ze*

zijn er sterker op geworden, een aantal van hen is de beurs op gegaan (sommige van hen zijn er zelfs op afgegaan...). De gemiddelde Vlaming vond in ruime mate de weg naar de beurs als belegger. De rendementen op het eigen vermogen van Vlaamse bedrijven liggen hoog, sommige doen meer dan 25% gemiddeld per jaar in dividenden en meerwaarden voor aandeelhouders in de afgelopen vijf jaar en een relatief aantal van hen behoort tot de best presterende bedrijven ter wereld, financieel.

Maar we hebben vorige eeuw de trein naar de duurzaamheid gemist. Geen enkele belangrijke werkgeversorganisatie in België heeft vorige eeuw *geclaimd* dat duurzaam ondernemen een belangrijke factor wordt in haar beleid. Op de valreep van het jaar 2000 kondigde enkel het VEV aan dat het van duurzaam ondernemen een agendapunt wil maken: de kersverse voorzitter Roosen heeft het op zijn minst aangekondigd; we zullen na zijn voorzitterschap de evaluatie maken.

Geen enkele bank is er in geslaagd om inzake een op duurzaamheid gedifferentieerde kredietpolitiek, duurzame beleggingsproducten en maatschappelijke projecten zowel naar overheid, bedrijven en particulieren een belangrijke kwalitatieve en kwantitatieve stap te zetten binnen een globale langetermijnpolitiek. De pogingen van BACOB Bank op beleggingsvlak en die van Triodos op het vlak van financiering van maatschappelijke projecten gaan in de goede richting, maar zijn dringend aan verbreding, verdieping en navolging toe.

Geen enkele verzekeringsmaatschappij is er in geslaagd van duurzaam ondernemen een topprioriteit te maken. We hebben geen gedifferentieerde polissen rond duurzame of niet duurzame wagens, we kennen nog geen duurzaam pensioensparen, geen duurzaam herbelegde verzekeringspolissen.

Bij ons weten is er nog geen enkel bedrijfspensioenfonds in België dat vorige eeuw beslist heeft - zoals dat in Nederland, in de VSA en in het Verenigd Koninkrijk al wel het geval is - om duurzaam de tegoeden van de werknemersgerechtigden te beleggen. Geen enkele overheidsadministratie, voor zover ons bekend, heeft vorig jaar haar eigen duurzaamheidsplan aangekondigd.

Onze aandelenkoersen zijn wel verduurd, maar onze koers is nog niet echt verduurzaamd.

✓ *We zijn zoveel contactkanalen rijker geworden.* We kregen de radio, de televisie, de telefoon, de draagbare telefoon, de telex, de faxmachine, de grammofoonplaat, de cd, de *personal computer*, de draagbare computer, de computernetwerken, het wereldwijde web, de ICQ-gespreksmethodologie *on-line*, de interactieve videofoon, de autotelefoon...

Maar, net zoals in de VSA nu ook in Vlaanderen, hebben psychologen, psychiaters en andere soortgelijke bijstandsberoepen nog nooit zoveel werk gehad als nu en is de intensiteit waarmee ze werken nog nooit zo groot. De kloof tussen burger en politiek was nog nooit zo groot en de dialoog nog nooit zo ver weg: de opgang van het Vlaams Blok, meesters in het beheersen van communicatie, is dan ook - vanuit deze optiek - verklaarbaar. Het is geen toeval dat communicatiespecialisten partijen (SP) of regeringsleiders (Verhofstadt) *de facto* (bege)leiden.

We hebben zoveel contactkanalen, maar nog zo weinig echt, blijvend en constructief contact in de nieuwe wereld.

De voorbije honderd jaar brachten ons:

- meer rijkdom, maar minder geluk en minder verdeelde rijkdom over de wereld;
- meer rijke bedrijven, maar minder duurzaamheid;
- meer communicatiekanalen, maar minder echte dialoog.

EEN NIEUWE EEUW BEGINT, ZOVEEL GEMISTE KANSEN NOG TE REALISEREN

Het leven begint elke dag opnieuw en in deze nieuwe eeuw geldt dit evenzeer. Tijd genoeg dus om er nú aan te beginnen: verdeling van rijkdom, omgaan met de echte geluksfactoren, duurzaamheid als basisvisie in het bedrijfsleven, een (h)echte dialoog pogen te doen ontstaan. En vooral: het sexy vormelijk gedoe leren onderscheiden van het échte.

Zoals overal geldt ook hier de regel: hoe hoger men staat in de samenleving (bedrijf, politiek, vakbond, mutualiteit, beweging, pers, jeugdbeweging...), hoe meer men geacht wordt het voorbeeld te geven. We hebben er nog honderd jaar voor in de 21e eeuw, doch ik stel voor dat we er vandáág mee starten. Als de leidinggevenden het al niet doen, kunnen we dit van niemand anders verwachten.